I. N. D. N. I. CH.

DISSERTATIO

HISTORICO-THEOLOGICA

De

FIDE ABRAHAMICA

In

NATIVITATEM CHRISTI

Quam

AUSPICIIS DIVINIS

PRÆSIDE

DN. BALTASARE BEBELIO,

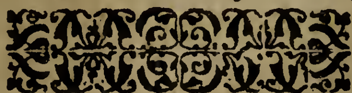
S. THEOL. D. ET PP. ORD. &c.

Publicè defendet

M. CORNELIUS Löschenbrandt/

Argentinensis.

Ad Diem Mens. Ianuarij.

ARGENTORATI,

Typis JOHANNIS WILHELMI TIDEMAN.

ANNO M. DC. LXIX.

I. N. D. N. I. CH.

FIDES ABRAHAMICA DE INCARNATIONE ET NATIVITATE MESSIÆ.

PROOEMIUM.

§. I.

FIdes in S. Literis varias habet significationes, quas concordantiæ, & Lexica Theologica exhibent: Nos brevitatis Studiosi id solum h. l. monemus, quod alia sit fides, quæ credit, alia quæ creditur; *hac* est ipsum istius objectum, verbum nimirum Dei, & in specie doctrina Evangelica, in qua benevola Dei voluntas, meritum Christi, & alia salutis nostræ media revelantur, & credenda proponuntur. Actor. VI. 7. XIII. 8. Rom. I. 5. III. 31. 1. Tim. III. 9. *Ista* autem est actus mentis nostræ, qui promissionem Evangelicam apprehendit, & credenti applicat. Heb. XI. 1. seqq. In hoc sensu h. l. vocabulum fides accipimus, ita tamen, ut alterum significatum eatenus includamus, quatenus veræ fiduciæ suum objectum perpetuo respondet, ut correla-

correlatum suo relato. Hoc ipso autem innuimus sermonem nobis non esse de fide humana, sed divina; nec de nuda historica, sed justifica, & salvifica. Loquimur enim de Fide *Abrahamica*, qua ipse Deo credidit, & justificatus est. Gen. XV. 6. Rom. IV. 3. 20. 22. *Abrahamica* autem dicitur partim *subjectivè*, quia ipse Patriarcha ea fide fuit præditus. Rom. IV. 3. Ebr. XI. 8. 17. partim *exemplariter*, in quantum vera fides, qua omnes justificamur & salvamur, eadem est cum fide Abrahami, ideo in S. literis proposita, ut ad instar istius nostram fidem componeremus. Rom. IV. 23. 24. De priore respectu nobis, h. l. potissimum sermo est, qui in Historia Abrahami Patriarchæ ejusdemque Ecclesiæ enarranda versamur.

§. 2. Cum vero istius fidei Abrahamicæ varia sint objecta, circa quæ versata est, & nobis non propositum sit de omnibus istis h. l. agere, ideoque expressimus speciale aliquod ipsius objectum, nempe *incarnationem* & *nativitatem* Messiæ, de quo nunc agendi animus est. Voluimus enim tempori inservire, quod in mysterio incarnationis Christianæ hactenus transactum est. Nostra sententia hoc mysterium non in Novo solum Testamento revelatum est & cognitum, sed jam in V. T. omnibus salvandis, adeoque & Abrahamicæ Ecclesiæ, de ipso tantum constitit, quantum ad fiduciam concipiendam & salutem æternam consequendam requirebatur. Differentia solum in tempore erat, & gradu: Credebant isti sub veteri fœdere in incarnandum, nos in incarnatum; isti obscurius, nos illustrius; prout revelatio magis magisque inclarescebat. Summa hæc est propositi nostri, quam paulo explicatiorem dabimus, breviter tamen, ut nec modum disputationum Academicarum, nec desideria Dn. M. Respondentis excedamus. Jesus noster, quem

fidei Abrahamicæ oculus vidit, & gavisus est, Spiritus sui Sancti gratiam clementer nobis admetiatur!

Assertio I.

Principium, unde Fides Abrahamica probari debet, est Scriptura Sacra.

PRincipium, ut quidem nos h. l. sumimus, illud est, unde aliquid vel cognoscitur, vel fit: ut sensus verborum nostrorum hic sit: Scriptura Sacra est illud medium, quo Deus nobis hodie revelat, quid Abrahamus crediderit. Aliud igitur est quærere de principio, unde Abrahamus fidem suam conceperit, & conceptam foverit, & aliud, unde nos hodie scire possimus, quæ fuerit fides Abrahami? Hoc nos novimus ex solis sacris literis fide divina; istius vero principia & caussæ variæ fuerunt, ut paulo post ostendemus. Tenendum autem est, quod alibi prolixius dicitur, per scripturam nos h. l. non meram, & solam literam intelligere, sed etiam consequentias ex litera legitimè deductas: *Prophetas apparet profecto dies noctesque meditatos scripta Moysi, ac præcipue hasce Patriarcharum historias, ac mirabiles* CONSEQUENTIAS *ex ipsis hausisse. Adjuvat enim diligentiam Spiritus Sanctus. Ideo quoque, quoniam Deum sic copiosè cum Abraha colloqui non pœnitet, paulo diligentius expendemus omnia*, cum Luthero loquimur, ex tom. II. enar. in Gen. f. 85. Paulum Apostolum imitabimur, si hoc fecerimus. Is enim, etsi Spiritu Sancto immediatè afflatus, attamen è sacris literis de fide Abrahami disseruit, & consequentiis usus est, ut ostenderet Abrahamum fide, non operibus, & gratia, non suis meritis, per imputationem, non inhæsionem esse justificatum. Rom. IV. 2. seqq. Gal. III. 8. Adjungemus tamen etiam Ecclesiæ vetustioris suffragia, sicubi opus esse viderimus, ut appareat, nos cum ipsa etiam in hoc fidei nostræ puncto conspirare. Sciendum insuper, quod dicta scripturæ huc facientia alia sint generalia, alia specialia: ista voco, quæ de credendis & credentibus in communi agant; hæc vero, quæ ipsam Abrahami personam, & fidem exprimunt. e. g. Actor. X. 43. Petrus in domo Cornelii inter alia concionabatur, quod de Jesu Christo testarentur omnes Prophetæ, & ita qui-

dem, ut per nomen ipsius, quotquot in ipsum credunt, remissionem peccatorum sint accepturi. Act. XV. 11. idem aperte profitetur: Credimus per gratiam Jesu Christi nos salvatum iri, sicut & Patres nostri: 1. Pet. I. 10. Prophetæ dicuntur scrutati esse beatitudinem, quæ emergit ex fide in Jesum Christum. Hæc testimonia clare nos docent, quod ea ipsa fide, qua nos in N. T. veteres etiam in V. T. fuerint illuminati, & salvati: Nostra autem fides agnoscit & apprehendit Messiam etiam in sua humana natura, juxta quam pro nobis passus est, & mortuus; quare & veteres fideles, & in his etiam Abrahamus, ipse Propheta, hac ipsa fide fuit præditus, & salvatus: sed nos præcipuè soliciti erimus de dictis Abrahamum ipsum exprimentibus, ut tractatio respondeat titulo disputationis. Confer. D. Chemn. Harm. Evangel. c. CIII. §. 5. f. 1925. num. 4.

ASSERTIO II.

Principium, quod fidem de incarnatione Filij Dei in mente Abrahami accendit, fuit Deus, suis tamen mediis & instrumentis usus.

INsinuamus his verbis distinctionem inter principium quod, & quo: Istud dicimus fuisse DEUM, & quidem Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum; hoc vero verbum DEI, & alia verbo analoga media, quæ DEUS pro suo arbitrio in plantanda Patriarchæ fide adhibuit. I. *DEUM* fuisse principium innuitur Gen. XII. 3. ubi DEUS Abrahamo promittit: in te benedicentur omnes familiæ terræ: Ex prædicato potuit discere Abrahamus subjectum, nempe Messiam, benedictionis fontem. Confirmatur ex Isai. XLI. 2. & 4. dicit enim DEUS sese fuisse, qui justum ex oriente evocarit, Abrahamum putat Patriarcham. DEUS enim est, qui Abrahamo dicit: Semini tuo dabo terram hanc. Per hoc semen potest intelligi etiam semen Abrahami benedictum, quod aliquando in hac terra erat proditurũ. Certè Abrahamus evestigio aram in isto loco erexit, quo autem fine? nisi ut futuram Messiæ passionem & mortem

mortem sacrificiis oblatis adumbraret, & profiteretur. Clarissimè omnium hoc expressum est Gen. XXII. 16. Nam יהוה concepto per semetipsum juramento Patriarchæ per omnia obsequioso promittit semen, è quo omnes in terra homines benedictionem accepturi sint. Simul ex hoc loco apparet, Filium ipsum Dei Abrahamo sui nativitatem revelasse. Dicitur enim Angelus Dei. vers. 11. 15. quod nomen est Filii, qui verbum Patris est, & mysterium Evangelicum nobis edisseruit. Joh. I. 18. Deus idem est, qui, quod Abrahamo intimaverat, etiam fœdere confirmavit. Genes. XVII. 9. seqq. Promiserat DEUS Abrahamo vers. 4. quod Pater esset futurus multarum gentium, qua de causa nomen quoque ipsi mutaverat, ut pro Abram Abraham, pater multitudinis appellaretur. His verbis inclusa erat tacita mentio Messiæ. Sumus enim filii Abrahami per fidem in Christum, Abrahæ semen; Istam igitur promissionem Deus imperata circumcisione veluti sigillo addito obsignavit. Ut enim Abrahamus, & posteri scirent, ex suo semine Messiam esse proditurum, Deus illud membrum circumcidi voluit, quo mediante semen Abrahami erat propagandum: *peculiaris ritus* (Circumcisionis) *ideo propositus est, ut esset toti mundo insigne monitorium, Christum ex Judæis venturum:* ait Luther. Comm. in Gen. XVII. fol. 77. b. enar. Quo cum sentit noster B. Erasmus Marbach. Comm. in Gen. l. c. Dicens enim de caussis Circumcisionis datæ, etiam hanc assignat: *ut signum sit venturi Messiæ è semine Abrahæ, & hoc signo profiteantur, se in promissum illud semen credere.* pag. 172. Confer. D. Gerh. comm. in Gen. pag. 360. q. 2. Deus igitur hoc justitiæ sigillo Rom. IV. 11. fidem Abrahami credentis confirmavit.

II. Principium, *quo* usus DEUS est, fuit ipsius verbum, quod immediatè adhibebat in hoc mysterio revelando. Nemo Patriarcharũ est, quo cum plus verborum DEUS miscuisse legitur, quam cum Abrahamo; nec de alia magis materia colloquebatur DEUS, quam de semine futuro. Accedebant quidem etiam apparitiones, visiones, somnia, miracula, sed omnia ea verbum habebant pro fundamento. Gen. XII. 1. DEUS *dicebat* ad Abrahamum, cum ipsum è patria sua evocaret; eidemque loquebatur de benedictione: *Benedicam tibi benedicentibus, & maledicam maledicentibus; Et in te bene-*

te benedicentur omnes familiæ terræ. v. 3. imò v. 2. dixerat, Abrahamum, i. e. semen Abrahami fore *ipsissimam benedictionem.* Hoc verbo, dubium non est, quin fides Abrahami pridem increduli, fuerit accensa, ut spem & fiduciam conciperet de futuro semine, in quo & ipse benedictionem habiturus esset. Per fidem enim DEO obedivit vocanti, ut de patria egressus in terram hæreditatis veniret; fides autem ex auditu, auditus autem per verbum DEI. Hebr. XI. 8. Rom. X. 17. Eodem DEI verbo fides Patriarchæ nutrita, aucta, & confirmata est. Gen. XV. 1. seqq. subinnuit Moses, Abrahamum in magnis angustiis & tentationibus; ob hostes forsan imminentes, fuisse constitutum: DEUM igitur solatio adhibito consternatum erexisse; promisisse enim semen ex ipso Abrahamo futurum Messiam, & ex hoc copiosam credentium multitudinem; quod cum crederet Abrahamus, & vera sibi fiducia applicaret, imputata est ipsi fides in justitiam. v. 5. & 6. Idem aliquoties repetitum est etiam postea, ut Gen. XVII. 1. ubi DEUS iterum Abrahamo apparet, colloquium cum ipso habet prolixum, & jucundum; imprimis ipsi imperat circumcisionem, qua cæremonia promissio confirmaretur. Gen. XXII. 16. seqq. gravissimis verbis promissionem repetit, & illustrat: adeo, ut & juramento corroboraret. v. 16.

Solet enim DEUS verbo addere *Sacramenta*, veluti sigilla, quibus ea, quæ in verbo promisit, confirmet. In his sacramentis sunt sacrificia, & circumcisio. *Sacrificia* Abrahamum obtulisse, dubium non est; erexit enim altaria, veluti templa, in quibus DEO victimas cæderet & accenderet, & verbum, quod de futuro Messia prædicabat, hoc ipso confirmaret & obsignaret. Gen. XII. 7. XIII. 4. Illustre sacrificii exemplum habetur cap. XV. 9. seqq. Promiserat DEUS Abrahamo possessionem terræ Canaan: cum Patriarcha signum peteret & sigillum factæ promissionis. DEUS igitur jussit adduci triennem vaccam, capram, arietem, turturem, & pullum columbinum. v. 9. quo facto, mactatæ sunt, & divisæ victimæ, exceptis avibus, quæ integræ manserunt. Sole submerso, & tenebris factis, fumus velut è clibano surgebat, & flamma, qua DEUS erat indutus, per divisas victimarum partes transibat. *Veterum morem hunc iniendorum fœderum esse apparet. Ac DEUS, quia*

cum Abraha paciscitur de terra Canaan, posteritati ipsius certo tradenda, servat ipse quoq; hunc morem, & transit per divisam hostiam, ceu flamma, atq; incendit eam, insignum, quod gratum ei sit hoc sacrificium. verba sunt Luther. enar. Gen. 15. f. 62. Non autem solam Cananææ possessionem externam sacrificium respiciebat, sed vel maximè Messiæ nativitatem. Quia enim futurum erat, ut Israelitæ aliquot centum annos in Ægypti gravissima servitute consumpturi essent, metuendum erat, ne ipsis exstinctis Messiæ quoque promissio in fumum abitura esset. Ideoque opus erat Abrahamum edocere, quod hostes suo semini non prævalituri essent, etsi irruituri in ipsum, sicut aves super prædam. v. 11. Egregia est B. Lutheri glossa ad ỽ. citatum: **Das Gevögel und der rauchende Ofen/ und der fewrige Brand bedeuten die Egypter/ die Abrahams Kinder verfolgen solten/ aber Abraham scheucht sie darvon.** i. e. **GOTT erlöset sie umb der Verheissung willen Abraham versprochen.** &c. Aliud sacrificium recensetur Gen. XXII. 13. Postquam enim Abrahamus vetitus esset filium suummet mactare, arripuit arietem, in vepreto cornibus suis intricatum, hunc vice filii sui cædit, & sacrificium offert: quo fine? unanimis Patrum antiquiorum, & recentiorum interpretum consensus est, ut typus esset Messiæ aliquando pro nobis interficiendi; Nec dubium est, quin instinctu id DEI fecerit, qui promissionem seminis benedicti paulo ante repetiverat, & firmarat: Neque enim ἐθελοθρησκείαις DEUS delectatur, aut Abraham iisdem utebatur, ex nutu & ore DEI pendens Patriarcha: quare mandatum DEI necesse est habuisse.

De *Circumcisione* dictum est, quod fuerit signaculum justitiæ, ex fide venientis Rom. IV. 11. Justitia, qua Abraham justificatus est, est meritum Messiæ, quod præstiturus tum adhuc erat, & id juxta utramque naturam. Oportuit igitur credentem nosse suum salvatorem juxta utramque illam, adeoque & humanam, naturam; Et consequenter sacramentum, quod obsignat fidem, quæ credit, obsignat etiam, & confirmat, eam, quæ creditur: *Imposita hæc de circumcisione lex Judæis est, non ut per eam justificarentur, frustra enim sic promissus esset Christus, sed ut essent populus distinctus ab omnibus aliis populis, ut sciretur, ex quo populo, ex qua mundi parte nascendus esset Sal-*

 vator:

vator: ait Luther. ad Gen. XVII. ſimul etiam, ut fides illa obſignaretur: *Abrahamo circumciſio fuit σφραγὶς h.e. obſignaculum & confirmatio juſtitiæ fidei, ſcilicet, quod ex fide in futurum Meſſiam eſſet gratis juſtificatus, & DEO acceptus, etiam tum, cum adhuc propitium haberet*, explicante B. D. Weller. Comm. in Rom. l. c.

Circumſtantiæ harum revelationum fuerunt variæ: DEUS enim πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως Patribus loquebatur. Hebr. I. 1. Id quod in hiſtoria Arahami aliquot exemplis illuſtrari poteſt. Gen. XII. 7. extat vox: וירא *& viſus eſt*: DEUS igitur in viſibili aliqua ſpecie Patriarchæ apparuit: quâ autem? an humana? ſic putant communi opinione: præſertim, quod tum futurum ſemen humanum revelaret. v. Wolf. Franz. de interpr. Script. orac. 47. *nemo*, inquit, *dubitet, Abrahamo oblatam & exhibitam in divina viſione fortiſſima fuiſſe itidem perſonam & faciem Jeſu Chriſti, prout natus fuit ex virgine gentis Abrahamiticæ, credit, miniſterio miraculorum defungi accepit, à paſſione, exaltatus fuit ad dextram Patris, & in ultimo die omnes eſt excitaturus, & in altera vita coronaturus*: Gen. XV. 1. dicitur verbum DEI ad Abrahamum veniſſe במחזה *in viſione*: Intellexit igitur Abrahamus DEI præſentiam, & hanc noctu; Nam jubebatur foras ire, & ſtellas numerare, quod noctu, non interdiu præſtare poſſumus. *Viſio ſeu apparitio in ſpecie eſt, cum DEUS apparet per imaginariam viſionem non tanquam in ſomnis, ſed vigilantibus. Sicut profecto Abraham, cum hæc ei loqueretur Dominus, non dormivit: Venit enim foras, & juſſus eſt cœlum intueri, ac ſtellas numerare. Hæc imaginaria idæa ſine ſpeculatione facta eſt, oculis apertis, & vigilantibus*: judicium eſt Lutheri enar. Gen. l. c. confer. B. Gerhard. Comm. ad l. c. Gen. q. 2. p. 324. *Somnia* etiam inter modos revelationum referuntur Num. XII. Habemus en! exemplum Gen. XV. 12. dicitur enim ſopor Abrahamum oppreſiſſe, cum DEUS ipſi intimaret futuram poſterorum conditionem in terra peregrina.

ASSER-

ASSERTIO III.

Abrahamus adhuc inter homines degens vera in Meßiam naſcendum fide fuit præditus,

DIcimus (1.) Abrahamum *adhuc inter homines degentem* in terris credidiſſe Meſſiæ nativitatem, ut nos ſeparemus â ſententia Pontificiorum, qui in commentariis ad locum Joh. VIII. 56. ſtatuunt, Abrahamum adhuc temporis in limbo ſuo conſtitutum reſciviſſe ex Simeone Juſto, Zacharia, Eliſabetha, defunctis, vel etiam Angelis, quod Meſſias in carne eſſet exhibitus. Sic enim Jodocus Clichtovæus, Neoportuenſis, Flander, Doctor Theologus Pariſienſis ſententiam ſuam expoſuit: *Miſſa faciamus hæc tria ſuperius adducta, dicentes, Abraham vidiſſe diem Domini, quando jam in placida ſanctorum patrum requie poſitus, cognovit filium DEI eſſe incarnatum. Erat enim ille dies Domini, quo carnis noſtræ ſubſtantiam pro nobis aſſumpſit. Et id quidem cognovit Abraham completum eſſe, per teſtificationem juſti Symeonis, qui poſt Dominum ſuſceptum in ulnis requievit in pace, & intimavit ſanctis Patribus eum natum. Aut per denunciationem Angelorum ſanctos Patres viſitantium ſæpius, &, quæ conſolationem eis afferrent, ſpemque propinquæ liberationis præſtarent, benigniter ipſis ſignificantium. Cum itaque editus eſt in mundum virgineo partu Dominus noſter, quis addubitaverit Angelos antiquis illis patribus annunciaſſe ſalvatoris ortum, ſicut & in terris nunciaverunt paſtoribus?* Hæc ille in ſupplemento Cyrilliani in Johannem Commentarii lib. VI. cap. 11. (Nec enim quatuor ſequentes libri ſunt ipſius Cyrilli, quod, ſive per errorem, ſive per inſidias & fraudem dicit inſcriptio in editione Cyrilli, quæ latina prodiit Pariſ. 1604. fol.) ſuffragantur Clichtovæo Sebaſt. Barradius in harm. ad l. c. Joh. Maldonatus: Cornelius â Lapide ad ad l. c. & alii Pontificiorum.

Temere autem hoc aſſeritur: cum neque in loco allegato, neque in aliis ſcripturæ dictis de limbo iſto Patrum vel vola vel veſtigium habeatur; multo minus, quod Angeli in locum iſtum deſcenderint, conſolaturi Patriarchas. Nos igitur in litera mane-

mus, & dicimus, Abrahamum, cum adhuc in his terris vivus degeret, vera fide adventum Messiæ in carnem prævidisse, & præviso illo gavisum esse. Sensum hunc non verba solum, sed & Judæorum exceptio, & Christi responsio generant. Judæi, quibuscum Christus loquebatur, ut intelligere loquentis verba possent, verba Christi ita accipiebant, quod Christus tum fuerit, cum ab Abrahamo videretur, quod ipsis perabsurdum erat, eo quod Christus nondum quinquaginta annos natus esset: Abrahamus autem aliquot ante annorum millia extitisset: Regessit Christus, absurdum non esse, quod dixisset, Abrahamo sese fuisse, ut sic loquar, σύγχρονον; fuisse enim sese, sc. quoad divinam suam naturam, antequam vel Abraham extitisset, nedum ipso etiam existente. Hæc Judæis blasphemia videbatur, quod se ipse DEUM faceret æternum, quare lapides tollebant, ut blasphemum caput ipsis operirent. Fac hunc esse sensum: Abraham in limbo constitutus per aliquot heri & nudius tertius defunctos, vel etiam Angelos, rescivit, me esse hominem factum: Judæi ineptè excepissent: nondum es quinquaginta annos natus, & tamen Abrahamum vidisti: Nec enim opus erat Christum tot vel tot annos transegisse, ut ab Abrahamo in limbo cognosceretur; cum & infans bimulus, vel trimulus cognosci possit homo: Ineptius etiam Christus respondisset, antequam Abraham esset, ego sum: quid enim hoc ad incarnationem Christi?

Excipiunt Papistæ, sensum, quem nos dicimus, dicti esse non posse: sensum dicti hunc esse nos dicimus: Abrahamus promissione & revelatione divina illuminatus desideravit me videre in carne assumpta, quale & reliquorum Patriarcharum, etiam Prophetarum, & Regum desiderium fuit Luc. X. 24. Et vidit etiam, scilicet in specie per visionem oblata, ut verbis D. Franzii paulo ante assert. 2. explicuimus. Alii ita: Abrahamus accepta seminis benedicti promissione lætus fuit in omnibus etiam calamitatibus suis, eo quod crederet in carne me quondam compariturum, redimendi generis humani gratia; hoc ipse tam firmiter credidit, ac si ipsissimis suis oculis vidisset impletum, & propterea summo gaudio affectus est: in hunc ferè sensum explicat dictum B. Chemnit. harm. cap. 103. Excipit Maldonatus comm. in Joh.

VIII.

VIII. §. 130. *Mihi non videtur, quod Christus dicit: vidit & gavisus est, aut de sola fide, aut de figura, vel Prophetica revelatione intelligi posse. Cum enim dicit: vidit, haud dubium, quin eo modo vidisse dicat, quod videre tantopere dixerat concupisse. Non autem concupiverat sola videre fide, quia, antequam fidem haberet, cum nullam de Christo notitiam haberet, diem ejus videre concupiscere non poterat; postquam habuit, concupiscebat quidem, at non sola fide, quia fide jam Christi diem videbat. Neque per figuram, aut revelationem, quia cum fidem jam certissimam haberet, nec figura, nec revelatione opus illi erat, nec poterant ejus satiare desiderium. Vidit ergo diem Christi reipsa. &c.* Resp. ad (1.) Videre diem Messiæ, & concupiscere ipsam videre sibi invicem non repugnant: ut non repugnant credere Messiam esse incarnandum, & tamen exultare per & propter istam fidem, & subinde plura desiderare videre, & nosse de isto mysterio. Ad (2.) eadem responsio quadrat. Credidit Abrahamus Messiam esse carnem assumpturum, & desideravit ipsum in hac carne videre, cujus sui desiderii etiam compos est factus in visione, qua Filius Dei sese per speciem ipsi stitit contemplandum. vide Chemnit. l. c. Tarnov. Comm. in Joh. h. l. pag. 737. seqq.

Ut hæc uberius illustrentur redeundum est ad Mosen, qui de Abrahami visionibus plura refert. Suffecerit unicam adduxisse. Gen. XVII. 17. dicitur Abraham risisse, audito, quod è Sara semen, seu Filium, esset suscepturus; quæ tamen promissio non eo accipienda est, quasi merè esset corporalis: *Observandum præcipuè hoc est, quod hæ promissiones includunt ipsum Christum, imò æternam vitam, etsi non de Christo, sed de Isaaco videantur loqui. Ideo Paulus in Romanis addit, scripta hæc non propter Abrahamum, sed propter nos credituros Abrahæ exemplo. Nam promissio temporalis est ceu nux, quæ tegit nucleum Christum, & æternam vitam.* ait Luther. enar. in Gen. XVII. Posito igitur, quod promissio loquatur de semine etiam benedicto, Messia, è posteris Abrahami prodituro, gaudium quoque seu risus non erit de solo Jsaaco, sed etiam Messia nascendo: *Ideo ridet & lætatur, ac postea ex hoc ipso risu, & hoc spirituali & ineffabili gaudio inditur nomen Filio, & vocatur Jsaac ad perpetuam memoriam, & monumentum æternum tam pulchræ, firmæ, & certæ fidei, quod ad hanc vocem, vix dum emissam à Domino, tanto gaudio sanctus vir impletur. Quod*

 enim

enim in terram cadit, & ridet, est sicut Christus Joh. VIII. 56. exponit, gestus animi exultantis, & exuberantis gaudio, quod nunc demum certus est, se patrem, Saram autem matrem, fore Jesu Christi, filij Dei, per quem salus & benedictio toti orbi terrarum sit obventura; Iterum verba sunt B. Luther. f. 92.

ASSERTIO IV.

Jncarnatio Filij Dei Abrahamicæ fidei objectum fuit.

REvelatum est hoc mysterium Patriarchæ. I. *Expreßis verbis*, subinde tamen clarioribus. Gen. XII. 2. seqq. cum ipse dicitur futurus esse benedictio. vers. 3. & c. XVIII. 18. in quo omnes familiæ terræ sint benedicendæ; Jpse tamen immediatè non intelligebatur, sed Messias ex ipso proditurus: sicut clarius explicatum est ab ipso Dei Filio, Gen. XXII. 18. testantibus Apostolis, Petro Actor. III. 25. & Paulo Gal. III. 8. Semen alias variis rebus attribuitur, plantis, bestiis, hominibus: & significat interdum multitudinem, interdum individuum, quo sensu in allegatis dictis accipitur. Quia enim semen Abrahami appellatur, consequens est, intelligi semen humanum: quod Messias futurus esset homo verus, ut Abrahamus homo est: Et quia in singulari Moses loquitur, semen, inde colligit Apostolus θεόπνευστος, de uno sermonem esse, non de pluribus. Perpetua hæc est Hermeneutica regula: Is sensus, qui ex verbis ultro fluit, urgendus, & pro genuino habendus est, donec evidenti necessitate à litera dimoveamur. Cum igitur *Semen*, de uno, non *Semina*, de pluribus dixerit Moses, vel Deus apud Mosen, consequens est unum intelligi individuum, non plura. Hoc autem individuum non merum fore hominem, sed & Deum, è benedictione universali colligere potuit Abrahamus. Benedictio opposita est maledictioni Gen. XII. 3. Omnes igitur homines erant sub maledictione, quia omnes erant benedicendi si autem omnes homines sub maledictione erant, igitur is homo, unde benedictio erat ventura, non fuit homo sub maledictione positus, sed Deus omnis benedictionis auctor. Qui autem non sub maledictione positus, si homo? Respondeo, quia iste homo non erat per naturalem traducem

ducem è viro & fœmina gignendus, ſed è Virgine ſemen aſſumpturus: Qui porro benedictionem imperititurus omnibus omnino hominibus, niſi ex communione cum divina natura? Prædicatum divinæ naturæ tribuitur ſemini Abrahamico; oportet igitur ſemen Abrahami ipſum fuiſſe Deum, non tamen eſſentialiter; Nam adhuc ſemen vocatur, cum benedictio de ipſo prædicatur; perſonaliter igitur, ut communio idiomatum locum haberet. Cum prædicatum divinum de quo prædicatur, alterutrum erit, aut Deus erit ſubjectum merus, aut natura Deo perſonaliter unita. Neque enim Deus gloriam ſuam vult alteri dare. Semen autem Abrahami non eſt Deus merus; eſt enim & manet ſemen Abrahami. i. e. homo verus; igitur θεάνθρωπος:

Habes ſummam myſterii. Et in ea incarnationis (1.) *Efficientem* cauſſam, quæ eſt ipſe Deus. Gen. XII. 2. ſeqq. Deus Abrahamo promittit benedictionem in omnes terræ familias redundaturam, ſed quo auctore? ſeipſo. Dicit enim: Ego te faciam gentem magnam: Ego tibi benedicam: Ego dabo nomen magnum, ut ſis benedictio, ſi igitur DEI beneficio Abrahamus factus eſt benedictio, ſequitur DEI quoque opera Meſſiam eſſe natum. Conſequentia patet, quia cauſſa cauſſati, eſt etiam cauſſa cauſſæ: benedictio omnium hominum eſt opus Dei, quare & Meſſias, unde illa benedictio fluit, erit opus Dei, quo incarnatio facta eſt. Naturæ vires nihil cooperaturæ erant, ut è virgine naſceretur Meſſias, ſed id unius Dei opus futurum erat. *Præfiguratum* hoc erat in Jſaaco. Hic enim è lapidibus. i. e. Abrahamo & Sara effœtis ſenibus natus eſt, juxta Dei promiſſionem; Deus ſenum vires excitavit, elevavit, aptas reddidit, ut prolem ferrent, quod ſupra naturæ facultates erat. Curioſe hoc & prolixè in S. literis notatum eſt, ut futuram Meſſiæ nativitatem ope Dei, non naturæ virtute, futuram fideles præſumerent. Deo enim nihil eſt impoſſibile. Gen. XVIII. 14. Et *Melchiſedech* typum geſſit, ἀπάτωρ καὶ ἀμήτωρ. Gen. XIV. 18. 19. Heb. VII, 3.

(2.) *Materialem*: quæ fuit divina & humana natura in una perſona unitæ. Divina natura è benedictione, adeoque ex effectis, colligebatur. Perſona, unde omnis benedictio in creaturas manat, neceſſario Deus eſt, ut paulo ante oſtenſum. Confirmatur ex Gen. XXIV. 9. Refertur enim Eleazer manum ſuam

ſub

ſub femore juraturus poſuiſſe : juravit igitur per ipſum femur heri, aut per aliud : non per femur ; hoc enim neminem obligare poteſt; Ergo per aliud. Quod illud? creatura? abſit. non eſt jurandum, niſi per Deum creatorem cœli & terræ. Gen XIV.22. Fuerit igitur Deus, per quem Abrahamo juravit ſervus: Quæ autem Dei perſona? ſecundam dicimus. Hæc enim inter femora Abrahami, mediatè tamen, proditura erat quoad humanam ſuam naturam: *Hic clarè teſtantur ſcriptura, patribus non ignotum fuiſſe myſterium divinitatis, præcipue Abrahæ; qui non paſſus fuiſſet fieri juramentum in hæc verba, ſi non intellexiſſet ſemen plus eſſe, quam hominem.* ait Luther. Comm in Gen. f. 233. b. Humana natura patebat ex ſemine, quod promiſſum erat. Semen autem animatum eſt, animâ, quæ hominem conſtituit, erat enim Abrahami ſemen: Meſſias igitur ex Abrahamo habiturus erat & corpus, & animam rationalem. Requirebat hanc naturarum dualitatem opus benedictionis à Meſſia præſtandum. Non eſt hoc unius & meri Dei, quippe qui mori non potuit, quod tamen ad expiationem peccatorum neceſſarium erat; nec meri hominis, minores enim ſunt talis vires, quam quæ ſublata maledictione benedictionem omnibus hominibus acquirerent: quare utraque & divina & humana naturis opus erat ad ἀποτέλεσμα iſtud præſtandum. Hæc fidei ſalvificæ dogmata neceſſario ſcienda ſunt, ſi modò fides vera fuerit, ut fuit Abrahami.

(3.) *Formalem*, quæ eſt aſſumptio humanæ naturæ in ὑπόστασιν λόγου, facta in utero materno. Duas Meſſiam naturas eſſe habiturum oſtendimus: Eundem autem unam fore perſonam è numero ſingulari, ſemen, colligitur: Gen. XXII. 18. Angelus ait. *in tuo ſemine:* de uno loquitur; non pluribus, Gal. III, 16. In uno hoc ſemine duas naturas ad unam perſonam eſſe uniendas Abrahamus colligere poterat ex ἀποτελέσμασι, quæ de ſemine iſto prædicabantur. Prædicabatur benedictio: *Tu eris benedictio*, i. e. tuum ſemen erit benedictio; Et hoc etiam per communicationem; *in tuo enim ſemine benedicentur omnes gentes*: quod eſt ἐνέργημα divinum. Oportet igitur ſemini Abrahamico communicandam fuiſſe virtutem divinam. Communicandam autem vel extra unionem, vel per unionem perſonalem; non extra; Deus enim ſuam

gloriam

gloriam non voluit etiam tum alteri dare; quare in,& per,unionem, qua mediante natura humana fieret Dei natura, ut adeo divina axiomata non alteri, sed ipsi Deo juxta naturam propriam, humanam scilicet, communicarentur. Credidit hoc Abrahamus. Joh. VIII. 56. dicitur vidisse *diem* Messiæ: incarnationem igitur. Dies enim Messias numerabat ab incarnatione, & porro; subjectus temporum vicissitudinibus, ut diceretur natus octo dies, duodecim annos, triginta annos &c. quo modo numerare non poterat dies ante incarnationem, utpote quod in æternitate dies, menses, anni non fuerint.

(4.) *Finalem:* quæ coincidit cum ipsis *effectis*. Comprehenduntur hæc uno vocabulo: *Benedictio*. Genes. XII. 2. 3. XVIII. 18. XXII. 18. Hoc enim vocabulum complectitur omnia ea beneficia, quæ propter θεάνθρωπον humano generi divinitus commodantur. Dividi ea possunt in duas classes, quarum prior continet beneficia privativa; posterior positiva; privativa, quatenus à malis liberamur; positiva, quatenus bonis condonamur. Quæ autem sint in specie hæc bona, in compendio exhibuit Paulus Eph. I. 3. seqq. Gratias enim agit Deo Patri Domini nostri Jesu Christi, propter benedictionem nobis præstitam quoad benedictionem spiritualem in cœlestibus bonis per Christum. Enumerat deinde capita benedictionis primaria, quæ sunt prædestinatio facta ab æterno per Christum, ut in ipso essemus sancti & irreprehensibiles in charitate; ℣. 4. Adoptio per & propter eundem Jesum Christum, conciliata juxta benevolã Dei voluntatem; ℣. 5. Gratia apud Deum pridem iratum, denuo propter Christum collata; diligimur enim in dilecto. ℣. 6. Redemptio per sanguinem ipsius, quæ est remissio peccatorum, facta juxta divitias gratiæ. ℣. 7. Revelatio hujus benevolæ voluntatis divinæ, & meriti Jesu Christi, facta per eundem nostrum Salvatorem. ℣. 8. 9. Prædicatio beneficii inter Judæos & Ethnicos, ut sub unum mysticum caput redigerentur. ℣. 10. Hæreditatio eorum, qui ante ordinati erant juxta propositum Dei omnia operantis: ℣. 11. Fides in Christo fixa. ℣. 12. Obsignatio credentium, quæ fit per Spiritum Sanctum. ℣. 13. Pignus nostræ hæreditatis. ℣. 14. Hic commentarius esto benedictionis è semine Abrahami proventuræ.

Comprehendi hæc omnia & connexa beneficia in voce *Benedictio*, à DEO Gen. XII. XVIII. XXII. usurpata; & ita (quoad substantiam saltem) intellecta & credita esse ab Abrahamo, asserimus, & probamus. I. Scriptura non limitante, vel excipiente quædam, licet, & oportet verba ipsius, præsertim favorabilia, latissimo sensu accipere, nempe de omnibus illis, quæ sub isto significatu comprehenduntur: secus multum de certitudine sacrarum literarum periret: Jam vero scriptura nec limitat, nec restringit, nec excipit quicquam in voce benedictio, quare nos sub ista omnia ea benedictionum genera complectimur, quæcunque in aliis scripturæ dictis explicatius hoc nomine appellantur. II. Abrahamus scivit & credidit omnia ea doctrinæ capita, quæ ad fiduciam justificam & salvificam concipiendam & fovendã saltem necessariò requiruntur. Suppono, Abrahamum fide justifica & salvifica fuisse preditum, quod clarissimum est ex Gen. XV. 6. Rom. IV. 3. Gal. III. 6. Heb. XI. 8. Suppono etiam, Eam Abrahami fidem esse natam è verbo DEI, in quo credenda ipsi proponebantur: id quod assert. II. probatum dedimus: Hinc sequitur, revelata quoque fuisse Abrahamo ea dogmata, quæ fidem veram generant: Effectus enim præsupponit caussam: Ejusmodi autem dogmata sunt beneficia divina de nostra redemptione, electione, adoptione, justificatione, renovatione &c. ab Apostolo Eph. 1. 3. seqq. recensita. Fiduciam in Deum concipere non potest, nisi ille, qui credit, Deum pridem sibi iratum, esse sibi reconciliatum: Reconciliatum autem per quem? hominem merum? absit; hi enim sunt sub maledictione, reconciliatore ipsi opus habentes; Per DEUM igitur ipsum, eumque incarnatum, ut Mediator esse posset. Reconciliatus qui est, peccatori veniam dat delictorum: data venia remittitur pœna, peccatis debita; sublatis & peccatis & pœnis, ultro è natura DEI benefica sequuntur varii generis bona cum spiritualia, tum æterna.

Hactenus disputatum est de Mysterio incarnationis, sicut expressis verbis ita fuit revelatum, ut ab Abrahamo secundum suas caussas cognosci potuerit, & cognitum est. Erant præterea aliam quoque, unde vel Abrahamus idem mysterium potuit nosse, vel nos hodie, luce novi fœderis illuminatiores, intelligere & illustrare

illustrare possumus. Erant (2.) *Typi*, & illi varii. Illustriores erant *sacrificia*, in quibus præfigurabatur Messiæ passio & mors, quo de ex professo disputavit D. Wolfgangus Franzius in schola sacrificiorum: Consequenter intimabatur ejusdem incarnatio, quia merus DEUS non potest mori: Erant *apparitiones* sub specie humana à Filio DEI factæ. *Ipse enim & ad humana semper colloquia descendit ab Adam, usque ad Patriarchas & Prophetas, in visione, in somno, in speculo, in ænigmate, ordinem suum præstruens ab initio semper. Quæ erat persecuturus infinita; semper ediscebat, & DEUS, in terris cum hominibus conversari non alius potuit, quam sermo, qui caro erat futurus.* &c. Tert. ad v. Prax. c. 16. Confer. c. 9. de carne Christ. Novat. de Trinit. c. 26. Patres Antiochenos in literis ad Paulum Samosatenum. Lutherus enar. in Gen. XXII. f. 199. b. piè observat quod, & cur DEUS in S. literis per sæpe humano more nobiscum loquatur, nempe, ut innueret, se hominem futurum fuisse: *Dulcissimæ enim sunt ejusmodi descriptiones, quando scriptura de DEO, tanquam de homine loquitur, & humana omnia ei attribuit, quod loquatur nobiscum familiariter, & similia hominum sermonibus: quod gaudeat, contristetur, patiatur ut homo: propter Mysterium futuræ INCARNATIONIS. Ob eam enim caussam legimus & evolvimus Vetus Testamentum, ut Christum videamus prædictum* INCARNANDUM, *non solum verbis, sed etiam variis figuris & factis.* Hæc ille. (3.) *Mutatio vel impositio nominum.* DEUS Abrahæ nomen mutavit in Abrahamum, addito ה, ut significaret Patrem *multitudinis*, pnta credentium. Sed & Sarai nomen aliud fecit, ut שרה diceretur, q. d. principissa multitudinis, & mater: Quo hæc fine? nisi ut Abrahamus & Sara vel ipsis suis nominibus docentibus scirent ex suo semine proditurum esse Filium, per quem omnes credentes in filios DEI adoptarentur, & ita ipsius fidelis Abrahami & Saræ filii redderentur. Rom. IV. 12. Gal. III. 29. IV. 28. *Omnes credentes totius orbis terrarum ab eo* (Abrahamo) *suum principium habent propter Christum, in quo benedictionem consequuntur: quamobrem Patrem multarum gentium positurum significat.* Ita noster Marbach. in Gen. p. 169. & p. 173. *Quod* (DEUS Gen. XVII.) *promittit, reges & gentes è Sara prodituras, impletum est primum in Isaac, ex quo Jacob & Esau duæ gentes natæ sunt. quarum utraq; reges habuit; maxime autem* IN CHRISTO *impletum, cujus*

 fidei

gentium reges se subdiderunt : qui etiam omnes credentes facit reges & sacerdotes. Idem vult subindicatum esse voce Jsaac, quæ à risu deducta est. *Sic enim (DEUS) appellari vult à risu, quem Abrahamus ex admiratione & gaudio super promißione DEI habuit: Item à lætitia, quam uterque parens in nativitate ejus concepturus est; maximè autem propter Christum, ex ipso nascendum.* Sic idem pag. 174.

Declararunt Abrahamus & Sara hanc suam fidem variis argumentis. In præcipuis est *desiderium* prolis suscipiendæ. Genes. XVI. 1. seqq. Sara vel ancillam Ægyptiam Abrahamo suo jungit uxorem, ut, quandoquidem hera sterilis esset, saltem serva pro hera pareret hero hæredem. Sanctissima certè Matrona erat Sara, nec ausa fuisset polygamon facere maritum, nisi omni conatu studuisset promissionem seminis benedicti quocunque modo promovere : sed nec Abrahamus sustinuisset aliam sibi jungi, nisi sub hac opinione : DEUS tibi promisit semen, Sara autem tua sterilis est, igitur aliam esse ducendam Deus indigitavit. vide Luther. ad Gen. XVI. & Eras. Marbach. ad l. c. Accedit *juramentum* quod Abrahamus Eliezerũ præstare voluit, Gen. XXIV. ℣. 2. In isto enim juramento ea præcipue Cæremonia miranda est, quod Eliezer manum suam sub femore heri sui posuerit & juramentum deposuerit. Videretur alicui ea fuisse idololatrica : & pudenda cæremonia, jurare per fœmur, & consequenter per membrum virile hominis alicujus. Sed sciendum adeo crassos non fuisse sapientissimos & sanctissimos viros, ut eo insaniæ venirent. Sanctius aliquod suberat mysterium, nempe futuræ incarnationis. Ipse Dei Filius è semine Abrahami assumpturus credebatur humanam naturam; ut mulier è semine Abrahami prognata, futura fuerit mater ipsius Dei, hoc venerabatur, Domino suo docente, Elieser servus; & per hujus ϑεανθρώπε nomen juramento sese obligabat sanctissimo : *Abraham præclare hunc locum intellexit : In semine tuo benedicentur omnes gentes, quod Christum includit : Et propter Christi ortum ex lumbis Abrahæ: ex quibus lumbis venit universum genus humanum omnia pura, munda, & sancta reputentur. Quia est idem semen, & eadem caro, quæ nos sumus. Sed ipse verè sanctus est, & per miraculum conceptus; non sicut nos, sed sine patris ardore, libidine, impudicitia, turpitudine, fœditate, etiam sine dolore matris natus, & tamen est semen Abrahæ. Hoc significatum est, quando Abraham jubet servum ponere*

nere manus in fœmur, quia Christus est in fœmore. Ita Luther. enar. f. 230. Confer. Chemnit. harm. Evang. fol. 1924. Clilichtov. in Cyril. f. 558. Barrad. harm. f. 68. in Joh. VIII.

ASSERTIO V.

Abrahamus hac fide in Messiam nascendum justificatus, & salvatus est.

PRobatur (I.) *in genere* ex Actor. IV. 12. Hoc enim in loco simpliciter excluduntur omnia alia salutis media, solo Jesu nomine pollente. Nomen autem Jesu includit etiam Filii Dei incarnationem, quippe qua mediante factus est Jesus noster seu Salvator. Salvare enim homines non potest nisi is, qui non solum Deus, sed etiam homo est. Ex Act. X. 43. ubi eadem phrasis repetitur, nempe quod in nomine Jesu remissionem peccatorum accepturi sint omnes credentes: credens autem fuit Abrahamus, & remissionem peccatorum accepit Rom. IV. 3. seqq. accepit igitur in nomine Jesu, aliquando incarnandi (II.) *In specie*, quod Abrahamum concernit Gen. XV. 6. extant verba; Credidit Abraham Deo, & imputatum est ei ad justitiam. Clara verba sunt, fidem Abrahamo imputatam esse ad justitiam, explicante Paulo Rom. IV. 3. & 5. & 9. Id igitur unicè jam demonstrandum est, quod istius fidei fuerit objectum, cujus virtute Abrahamum justificarit. Præcedentia verba id nos docent: *Eduxit* (Deus) *eum* (Abrahamum) *foras, & ait: Eja intuere cœlum, & numera stellas, si poteris eas numerare: Et dixit illi: sic erit semen tuum.* Loquitur de semine, sed quo? corporali, an spirituali? Respondet Lutherus: *occultè Moses ostendit, hic includi promissionem de semine spirituali & cœlesti*: Et paulo post: *promissio est de spirituali semine, ut recta consequentia statuas, amplectentes hoc semen, seu credentes in Christum esse justos.* Hæc ille: Et merito. Fides enim versatur circa promissionem, quam apprehendit: incarnatio autem Messiæ erat promissio, vel potius res promissa. Rom. IV. 13. seqq. circa ipsam igitur versabatur fides, quæ ad justitiam Abrahamo est imputata. Hæc ipsa justitia per circumcisionem fuit obsignata. Vocatur enim sigillum justitiæ. Rom. IV. 11. Ejus nimirum justitiæ, quam per fidem accepit Abrahamus. Cir-

cumcisio notabat, inter alia mysteria etiam incarnationem Messiæ ex gente circumcisa futuram, adeoque & obsignabat fidem, quæ Messiam ex Judæis nascendum apprehendebat: *Non enim circumcisio, ut opus, per se valebat, sed fides in promissionem circumcisioni additam:* ait Lutherus. Et paulo post, agens de pacto inter Deum & Abrahamum facto: *Amplissima, ait, & vere magnifica promissio est, quod pacto confirmat Deus, ex Abrahæ semine nascituram Ecclesiam, quæ habitet in terra Canaan, usque dum nascatur Christus, ut omnes tum gentes, tum Judæi, qui credituri sunt, quod Abraham credidit, salvi fiant. In hoc enim signaculum circumcisionis ei datur, ut per justitiam fidei, quæ in Abrahâ est, salventur omnes &c.* Eadem fide etiam *salvatus* est Abrahamus. Nam videndo diem Messiæ gavisus est, quod consequens est justificationis & salutis apprehensæ: Et credendo factus est hæres promissionis, in qua & æterna salus inclusa est. Confer. Joh. VIII. 56. Rom. IV. 5. 6. 7. 8. Gal. III. 29. IV. 30. Egregiè Brentius Comm. in Joh. l. c. scribit: *Cum Christus dicit Abrahamum ex fide in ipsum gaudio exultasse, significat, Abrahamum non solum justificatum esse, sed etiam consecutum æternam vitam per ipsum, ut etiamsi visus sit suis coætaneis mori, non tamen sit mortuus, sed verè adhuc vivat, & sit perpetuo victurus.* Consequens est, eadem mediante fide, Abrahamum in variis tentationibus fuisse confirmatum, & *solatio* erectum. Colligitur ex Gen. XV. 1. seqq. cum Deus magnificas Abrahamo faceret promissiones, regessit hic: *Domine, Domine, quid dabis mihi, cum ego incedam absq; liberis?* Quibus verbis significat, sine promisso semine nullius sese rei lætitia, aut solatio affici: E contrario, promisso & confirmato semine suo lætissima quæque & acceptissima fore. Unde & Deus hoc ipsum solatio erigit: *qui egredietur de utero suo, ille hæres tuus erit.* Auctor epistolæ ad Hebræos c. XI. 13. eodem digitum intendit, cum ait, veteres promissionem equidem non vidisse, sed è longinquo vidisse, solatio tamen fuisse affectos, puta ex promissione futura, in qua & Messiæ nativitas includebatur.

ASSERTIO VI.

Eadem fuit Abrahami, quæ nostra, fides de nativitate Messiæ.

IN circumſtantiis quandam fuiſſe differentiam ultro largimur. credidit ille in Filium Dei naſcendum, nos in natum; obſcurius iſte, nos clarius, poſtquam conditiones individuantes palam factæ ſunt. Res ipſa vero una eademque credita eſt, ab iſto, & nobis. Probatur è paternitate Abrahami ſpirituali Gal. III. 6. 7. ſeqq. Pater enim eſt omnium juſtificandorum, & ſalvandorum, quatenus exemplum præbet, quomodo iſti quoque juſtificandi & ſalvandi ſint. Rom. IV. 12. ſeqq. *Ex hoc ſequitur*, ait Lutherus Com. in Gal. III. f. 78. b. *Benedictionem & fidem Abrahæ eandem eſſe, quæ noſtra eſt, Chriſtum Abrahæ eundem eſſe, qui noſter eſt. Chriſtum æquè pro peccatis Abrahæ mortuum eſſe ac pro noſtris. Joh. VIII. Abraham vidit diem meum, & gaviſus eſt. Omnia ergo ſunt eadem.* Et Brent. in Joh. VIII. f. 495. *Docet nos Chriſtus his verbis, quod Patriarcharum ac noſtra religio & fides non ſint inter ſe diverſa, ſed una & eadem religio.* Suffragatur Chemnit. harm. Evang. cap. 103. f. 1925. *Diſcimus hinc unam eandemque eſſe fidem, in qua omnes inde ab initio orbis Patriarchæ & Prophetæ mortui & ſalvati ſint. Hinc Apoſtolus Petrus dixit in Concilio Hieroſolymitano Actor. XV. 11. Credimus nos per gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti ſalvari, quemadmodum & Patres. Et in ædibus Cornelij* (Act. X. 43.) *pronunciavit: Huic JESU omnes Prophetæ teſtimonium perhibent, remiſſione peccatorum accipere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum.*

Eidem ſit laus & gloria ſempiterna, Amen!

F*ilius* ante *patrem* genitus prior extitit ipſo,
Nec tamen ætatis tempore major erat.
Tharaides Abram Chriſti pater, extitit ipſo
Poſterior, ſed erat tempore prole prior.

Benev. E. fecit

PRÆSES.

Præſtantiſſimo, Literatiſſimoque Dn. M.

CORNELIO Löſchenbrand/

Fautori & Cognato perdilecto,

EPIGRAMMA

FEcerat ex ferro Zedekijah *cornua* quondam,
Ut Syriæ populos hiſce feriret Achab.
Falſidicus ſed erat, cui mendax pectore Dæmon
Sederat, hinc Vati lingua doloſa fuit.

Et

Et Tibi ſic nomen CORNELI, à *cornibus* olim
Omine non nullo, ſed meliore, datum.
Scilicet id fato jam prævidêre Parentes,
Quòd Tua Sectarum *cornua* terror erunt.
Et quòd viridicus, non mendax, Spiritus ore
Verbi dogma Sacri ſparget ubique Tuo.
Perge, nec auguſti fruſtrabere nominis omen,
Quin utriusque Tui nominis orſa tene.
Cornibus ut vires adverſas macte *retundas*,
Nec cedas latum de ſtatione pedem.
Ut, LOESCHENBRANDI, *fumantia* militis ora,
Ne qua, *reſtinguas*, *ſurgere flamma* queat.
Hôc Tua jamdudum Zelo mens *æſtuat ardens*,
Ignea vis animo, nomine *fervor* ineſt.
Occumbent hoſtes *cornuto ardore* petiti;
Præmia ſic tandem Victor opima feres.

Hoc, in ſignum Amicitiæ, l. mq; p.

M. Albertus Adamus König/
SS. Theol. St.

MI DILECTE, tuas non poſſum carmine laudes
Dicere, dum cathedram ſcandis, & ipſe probas.
Sincerè pergas domini ſic quærere honorem,
Hinc ſurgat, voveo, lausque decusque TIBI.

Georg: König *Brocomagenſis.*
Hanoicus.

I*N Laudo qui ſceptra tenes, mi* Dulcis Amice,
LOESCHBRAND; quique ſoles nunc informare juventam;
Cur Tibi *jam placeat cathedram conſcendere? Miror!*
Aſt non eſt mirum! quoniam quam tangere meta
Mente cupis totâ eſt, ingens & maxima. Rectè!
Pergere ſic pergas; maneas in tramite recto;
Macte PATRIS SANCTI pergas defendere fidem.
Quid Tibi *tunc aliud, niſi pulchra corona manebit?*

M. Iohannes Schmid, Arg.

FINIS.